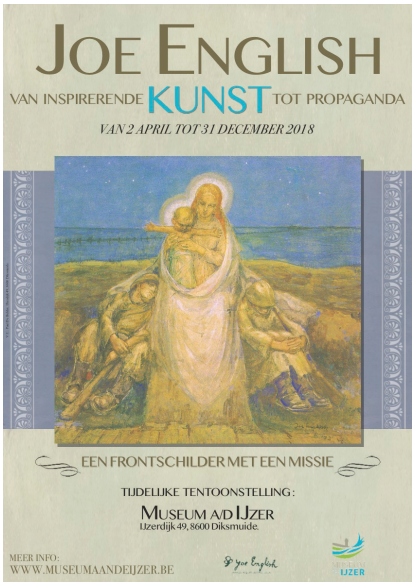
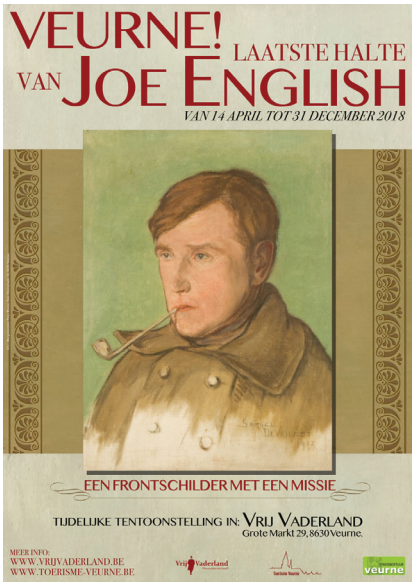

Nieuwsbrief
Jaargang
10
Nummer
30
Juli 2018

NIEUWSBRIEF JOE ENGLISH, KUNSTSCHILDER

Uitnodiging

Beste Kunstvriend,

Graag nodigen wij u uit tot het bezoeken van twee tentoonstellingen:

“Veurne! laatste halte van Joe English”
14 april tot 31 december 2018 in ‘Vrij Vaderland’, Stadhuis Veurne.

“Joe English. Van inspirerende kunst tot propaganda!”
2 april tot 31 december 2018 in Museum aan de IJzer, IJzertoren Diksmuide.

“Requiem voor Joe English en alle IJzerfrontsoldaten” is een herdenings-concert op maandag 27 augustus om 19u30, in de St.-Walburgakerk in Veurne.

Bloemenhulde bij de Paxpoort en het IJzermemoriaal vindt plaats op za-terdag 1 september:
“In Memoriam Joe English en de IJzerfrontsoldaten 1918-2018”

Wij hopen u in Veurne en Diksmuide te mogen ontmoeten.
Hartelijk welkom,

Piet De Baere en Co English

Colofon

Verantwoordelijke uitgever:
Joe English, Kunstschilder vzw
Vuldersreitje 2
8000 Brugge

www.joe-english-kunstschilder.be

In dit nummer

Uitnodiging	p.1
Het oorlogswerk van J.E	p.2
Concert 27 aug.	p.3
Tentoonstelling Veurne	p.4
Bloemenhulde 1 sept.	p.5
Tentoonstelling Diksm.	p.6
Pro patria?	p.7
Vrienden van de vzw. J.E.	p.8

Het ‘oorlogswerk’ van Joe English

Het zogenaamde “oorlogswerk” van Joe English verloopt in drie perioden. Op 1 augustus 1914 werd Joe gemobiliseerd als reservist. Hij werd in het 7de linieregiment ingeschakeld bij de verdediging van het bolwerk Antwerpen te Brasschaat. Op 8 oktober trok hij terug met het Belgisch leger en kwam via omzwervingen terecht in een legerhospitaal bij Calais. Na een herstelperiode in St. Malo keerde hij op eigen verzoek terug naar het IJzerfront. Het bekendste werk uit het begin van de oorlogstijd zijn de vele humoristische tekeningen zoals ***“België bezet”*** die door de oorlogskrant de ‘Belgische Standaard’ via prentbriefkaarten een ruime verspreiding kreeg.

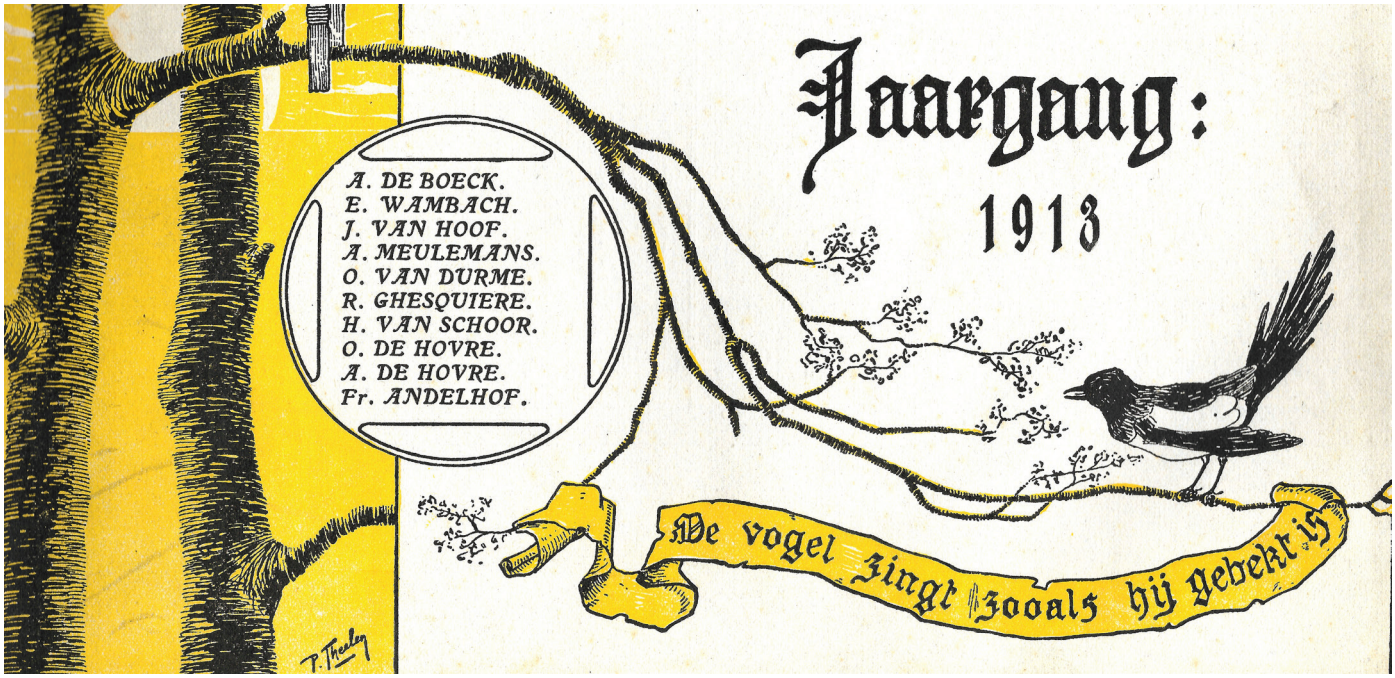
’t En zal (Guido Gezelle), 1916, prentbriefkaart voor Jan Bernaerts, krijgsaalmoezenier.

Vanaf oktober 1915 verbleef Joe in het College van Veurne. Hij was er assistent van Dr. Frans Daels en secretaris van het SKVH (Secretariaat van de Katholieke Vlaamse Hoogstudenten). In 1916 en ’17 illustreerde hij als oorlogsgetuige tal van brochures, boeken, kranten en tijdschriften zoals ***“Ons Leven, Hoogstudent”*** en het ***“Mis en gebedenboek voor den Vlaamschen Soldaat.”*** Het meest bekend werden zijn ontwerp voor ***“het Kruis in de IJzervlakte“*** en voor de ***“Heldenhuldezerkjes”***, zijn tekeningen voor de **Gebroeders Van Raemdonck**, voor **Renaat De Rudder** en zijn iconische **sluitzegels**. De tekening ***“O.L.Vr. van de IJzer”*** werkte hij verder uit met gemengde technieken op inpakpapier tot het meesterwerk dat nog altijd aanwezig is in de Stille Ruimte van het Museum aan de IJzer.

Toen zijn schilderijen en tekeningen begin 1917 tentoongesteld werden in De Panne, gaf men Joe de raad om te solliciteren bij de **“Artistieke Afdeling”** van het Belgische Leger. Door bemiddeling van o.a. Marie Belpaire bij koning Albert I, werkte hij vanaf begin oktober 1917 als officiële legerkunstschilder in Veurne. Zijn opdracht was het portretteren van de militairen en het afbeelden van de oorlogsschade aan de stad. Deze reeks tekeningen en schilderijen over de gekwetste Stad Veurne werd ***“de Mystische stad“*** genoemd. Zijn ontwerp voor de waarschuwingsaffiche ***“Ontplofbare granaten”*** werd postuum bekroond (okt. 1918)

Het oorlogswerk van Joe English was zeer uitgebreid en gevarieerd. Wat bleef bekend? Vooral zijn tekeningen via de IJzerbedevaarten en de honderden Heldenhuldezerkjes die verspreid staan in Vlaanderen tot in Frankrijk en Ierland. De IJzertoren is een monument dat uitgevoerd werd naar zijn ontwerp van het Heldenhuldekruis in de IJzervlakte. Mede dank zij zijn echtgenote Elisa Goedemé werd zijn cultuurhistorisch erfgoed bewaard.

Piet De Baere

Herdenkingsconcert:
Requiem voor Joe English en de IJzerfrontsoldaten

Maandag 27 april om 20u in de St.-Walburgakerk te Veurne.
Slotconcert in de reeks “Zomervariaties”

Het renaissance-koor ‘Audite Silete’ zingt onder leiding van dirigent Jean Marie Gryson. Samen met vierentwintig zangers (SATB) worden wij meegenomen naar de wondermooie koormuziek. Zij worden daarbij ondersteund door musici van eigen bodem zoals pianist-orgelist Steven Verplancke (Diksmuide), sopranen Cathérine Matthys (Oostende) en Laury Jansens (Antwerpen) en bariton Matthias De Graeve (Brugge).
Het muziekprogramma wordt gekaderd in de oorlogspoëzie van Anna Akhmatova, Siegfried Sassoon, August Van Cauwelaert en Marcel Martinet.

‘O Jesu Christe’ - Jan Van Berchem
‘Pie Jesu’ - Webber
‘Missa pro defunctis ‘ - Pieter Vander Ghinste
‘Miserere mei, Deus’ - Gregorio Allegri
‘O Crux Ave’ Palestrina
‘Ave Verum’ - William Byrd
‘Irish Blessing’ – Denes Agay

Kom genieten van de prachtige muziek, de gotische en barokke kerkruimte, in de sfeer en het unieke decor van het Veurnse stadslandschap. Maak er een mooie dag van in de Westhoek met een bezoek aan de tentoonstelling!

Concert = 5,- € inkom voor niet Veurnaars
Info: variaties@veurne.be www.zomervariaties.be tel. +32 58 33 55 31

“Veurne! laatste halte van Joe English “

tentoonstelling in Vrij Vaderland – Landhuis, Grote Markt 29, Veurne
Info : www.toerisme-veurne.be

Voor de eerste maal zijn bijna al de ons bekende schilderijen die Joe maakte tijdens zijn verblijf in Veurne, samengebracht in één tentoonstellingsruimte. Deze werken werden gedeeltelijk getoond in 2008 in de kunstgalerij Montanus 5 en de IJzertoren te Diksmuide, in de tentoonstelling over “Joe’s Kunst”. (de catalogus is nog steeds verkrijgbaar bij co.english2@gmail.com)

Reeds in 1966 werden negen schilderijen, houtskool- en waterverftekeningen, tijdens een tentoonstelling in Antwerpen, aangekocht door de Vlaamse Gemeenschap. Deze 9 werken van Joe English werden ondergebracht in het stadsarchief van de Stad Veurne. Nu zijn die te bewonderen in al hun glorie, aangevuld met schilderijen uit privé bezit. Want zij werden professioneel gerestaureerd door Daniëlle Depoortere en Emma Van Briel, met medewerking van vier vrijwilligers. De stad Veurne en de Vlaamse Gemeenschap steunden het restauratieproject.

Joe schilderde deze werken in opdracht van de Artistieke Afdeling van het Belgisch leger. Zij waren bedoeld om de aangerichte oorlogsschade te documenteren. De reeks kreeg de naam “Mystische Stad”. (meer info zie onze nieuwsbrieven 23 en 24) De officiële werken worden omkaderd door vrije schilderijen en tekeningen van Joe in Veurne. Ze werden geschilderd op zeer diverse dragers, zoals een plank, een voederzak of boekenkaft, omdat Joe tijdens WO I niet altijd over degelijk materiaal kon beschikken.

Er wordt in de centrale toonkast ook een link gelegd met de tentoonstelling die nu ook in Diksmuide te bezoeken is over het werk van Joe English.

Joe English, Spaans Paviljoen, Veurne, 1918, aquarel 40x30

Stadswandeling ‘Joe English’

In het kader van deze tentoonstelling maakte een regiogids uit Veurne, Mvr. Brigitte Boeve, haar eindwerk over “Joe English in Veurne”. Zij werkte een stadswandeling uit waarbij zij de schilderijen en tekeningen van Joe situeert in hun historische context en in het stadsbeeld.
Info over de stadswandeling en inschrijven bij michael.lemenu@veurne.be
Aanbevolen: “Stap en trap” – rondleidingen zijn voorzien op zaterdag 30 juni, vrijdag 13 juli, vrijdag 31 augustus telkens om 14u. Verzamelen aan het Stadhuis = Gratis.

Uitnodiging tot deelname aan de Bloemenhulde

“In memoriam Joe English en de IJzerfrontsoldaten 1918-2018”

op zaterdag 1 september in de Crypte van de IJzertoren en de Paxpoort.

In de nacht van 31 augustus 1918 overleed Joe English in de frontkliniek L’Océan II te Vinkem aan een blindedarmontsteking. In de oorlogsomstandigheden kende dergelijke aandoening een fatale afloop. Met de familie English-Goedemé deden wij beroep op VOS de Vlaamse Vredesvereniging en Aan de IJzer-vzw om samen een serene herdenking te houden, precies honderd jaar na het overlijden van deze jonge kunstschilder en tevens zijn vele frontmakkers mee te gedenken in deze bloemenhulde.
Het is de slotviering van het In Memoriam-project voor onze (over)grootvader en (over)grootoom, in het kader van 100 jaar na de Groote Oorlog.

Programma: 1 september 2018
Vanaf 14u ontvangst aan de IJzertoren
14u30 alle aanwezigen krijgen de keuze tussen:

- een geleid bezoek aan de tentoonstelling ‘Joe English, van inspirerende kunst tot propaganda’.
- de film in het auditorium: ‘Brieven van Joe English, tijdens WO I’ voorgelezen door de leerlingen van het College in Veurne. Dit is een nieuw project in samenwerking met VOS, vzw Joe English, kunstschilder en College Veurne.

15u wissel van de groepen voor film of tentoonstelling.
16u Bloemenhulde in de Crypte

- de toespraken worden gehouden door een vertegenwoordiger van de familie, van VOS Vlaamse Vredesbeweging en door vzw Aan de IJzer.
- Er worden bloemen gelegd bij het grafmonument en het Heldenhuldezerkje van Joe English, daarna ook bij de gedenksteen voor alle Vlaamse Frontsoldaten.

Dit programma wordt muzikaal ondersteund door het St.-Niklaaskoor van Diksmuide onder leiding van dirigent Christophe Deckers.
Wij nodigen alle aanwezigen uit om samen met hen volgende liederen mee te zingen.

Mijn Vlaanderen heb ik hartelijk lief – Lied van mijn land – Vrede voor jou – Vredeslied – Danny Boy – Old Irish Blessing – Gebed voor het Vaderland – De Vlaamse leeuw

Tot slot krijgen de aanwezigen de gelegenheid een bloem te leggen bij een van de Heldenhuldezerkjes naar eigen keuze.

Het Memoriaal van de IJzertoren en de begraafplaats hebben een profane en sacrale betekenis. Enerzijds is het een verwijzing naar de Vlaamse ontvoogding en “Nooit meer oorlog”, anderzijds naar de herdenking van de overleden frontsoldaten. Beide betekenissen worden verbonden door het werk van Joe English: door zijn “Dienende kunst” en als frontsoldaat. Deze zingeving van verbinding wordt concreet door uw gewaardeerde aanwezigheid. Hartelijk dank namens de familie en ‘Vrienden van de vzw Joe English,kunstschilder.’

Inschrijven kan via:
co.english2@gmail.com
info@vosnet.org
info@aandeijzer.be

Joe English
www.joe-english-kunstschilder.be

VOS
VOOR VLAANDEREN EN VREDE

MUSEUM AAN DE IJZER

“Joe English. Van inspirerende kunst tot propaganda”

Van 2 april tot 31 december 2018 in het Museum aan de IJzer te Diksmuide op de 1ste verdieping van de IJzertoren. (te bereiken met trap of lift)

Tot op de dag van vandaag leeft vooral het tekenwerk van Joe English verder. Het werd vanaf 1920 aangewend in het kader van de IJzerbedevaarten en in de vele pamfletten en publicaties van de Vlaamse Beweging als propagandamateriaal. Dat wordt duidelijk gedocumenteerd in deze kleine respectvolle tentoonstelling met het erfgoed waarover het Museum aan de IJzer beschikt. Er wordt ook onrechtstreeks verwezen naar de tentoonstelling in Veurne met een videomontage over het werk van joe in Veurne en met twee merkwaardige schilderijen.

Met het portret dat Joe borstelde voor **Mevrouw Marie Belpaire** (olieverf op doek) bedankt hij haar voor de bemiddelende rol die zij speelde bij Koning Albert I. Door haar tussenkomst op 15 augustus 1917 en na overleg van de koning met zijn echtgenote Elisabeth werd Joe op zijn vraag lid van de Artistieke Afdeling. Ook bewijst hij met dit zeldzaam schilderij zijn talent als portrettist van personen, want in Veurne portretteerde hij bijna uitsluitend een beschadigde stad.

Een tweede en tot voor kort onbekend schilderij draagt de officiële titel ***“Dood op de IJzer”***. Het werd in 2008 geschonken aan het Museum naar aanleiding van de tentoonstelling ‘Joe’s Kunst’. Het is een olieverfschilderij met een symbolische inhoud en een expressionistisch kleurenpallet. Joe beschikte over degelijk materiaal (olieverf op doek, 71x65) zodat wij het kunnen dateren eind 1917- voorjaar 1918. In onze nieuwsbrief nr.22 hebben wij de symboliek van dit werk beschreven als “De Gezant uit het dodenrijk”. Want wat zien wij? Een menselijk geraamte met visserskledij (een garnaalvisser?) zittend op de schedel van een paardenkop, overspoeld met water. Is het wegtrekkend strandwater… of de onderwaterzetting van het IJzerfront? Het is alsof het personage de dood zelf is die wacht om de gesneuvelde soldaten te begeleiden naar het Dodenrijk. Hier leren wij Joe kennen als portrettist van de gruwel van de oorlog in een poëtisch- expressieve stijl.

Let ook op een ander onbekend werk van Joe: **het portret van Firmin Deprez** (50x100) dat hij tekende vòòr WO I . Uit analyse van materiaal en historische context kunnen wij het werk situeren ±1911 in Leuven, naar aanleiding van de lichtstoet van de studenten. (zie www.joe-english-kunstschilder.be/onderzoek)

Deze tentoonstelling is te bezoeken met gids op aanvraag bij
peter.verplancke@aandeijzer.be / info@aandeijzer.be

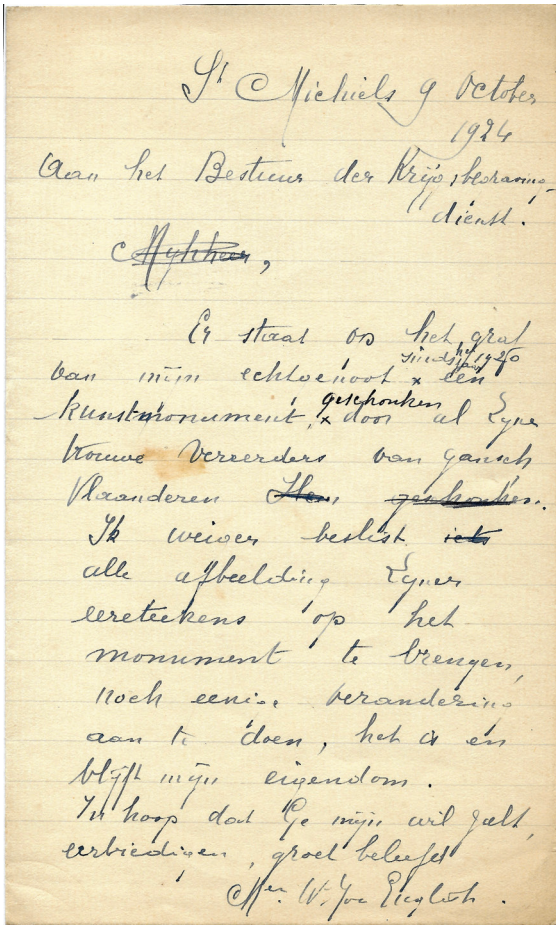
“Pro patria”?

Het Belgische ‘War Heritage Institute’ wil hulde brengen in 2018 aan “onze vergeten Belgische oorlogshelden” die sneuvelden tijdens 14-18. Het project startte begin mei en eindigt op 11.11.’18. *‘Door herinneringsplaatjes ter beschikking te stellen die op de graven kunnen aangebracht worden’*. Het plaatje bevat de tekst *“Pro patria”* op een veld met de Belgische driekleur. Bedoeld voor de graven op de niet-militaire begraafplaatsen.

Een lovenswaardig initiatief voor ‘de vergeten helden’? Maar het roept vragen op voor de ‘Niet-vergeten helden’ die een Heldenhuldezerkje kregen (±700)! In de *Nieuwsbrief van het Museum aan de IJzer, nr.1 , 2018,* wordt uitgelegd waarom. In ‘*De Vos*’ van juni 2018 wordt gevraagd om “*de wens van de gesneuvelden en hun nabestaanden te respecteren*”. Mogen wij enkele vragen stellen?

Los van het feit dat een nationale instelling voor het taalkundig gemak dan maar een Engelse titel draagt, lijkt de organisatie ofwel een inderhaast in het leven geroepen vehikel dat nog snel zijn erfgoedwaarde probeert te verzilveren, ofwel het moeilijk - en dus laattijdig - bekomen resultaat van een samenwerking van federale instellingen. Was het zo moeilijk om er al te staan in 2014? Zijn de waarden van de organisatie wel te verenigen met de militaire insteek van deze instellingen? Waarom werd VOS, oorspronkelijk ‘Vlaamse Vredesvereniging voor oudstrijders’, onder een Nva-minister van landsverdediging niet betrokken bij het project? Zodat we 100 jaar later niet meer met dat wij/zij-denken blijven zitten. Waarom doet de WHI een oproep tot gemeentes, scholen, verenigingen, ’iedereen jong en oud’, maar waarom wordt de familie van de gesneuvelde militairen niet expliciet vermeld? De organisatie slaagde er ondertussen al in om op enkele tenen te trappen door ogenschijnlijk een heldenhuldezerk met hun herdenkingsijver in te palmen. Dat kon met medewerking en goedkeuring van de nabestaanden, dus zijn er op zich geen bezwaren te formuleren. Maar het opzoeken van die grijze zone is op zijn minst merkwaardig. Illustreert het de “grove borstel”-techniek van de militaire mentaliteit waar weinig plaats is voor nuance of subtiliteit? Ieder gelijk voor de wet, alleman achter dezelfde vlag?!

In 1920 kreeg Joe English postuum van zijn Brugse vrienden Dr. R. Rubbrecht, Huub Hoste, Juul Fonteyne en Henri Verbeke een grafmonument op het militair kerkhof van Steenkerke. Het verving het eerste houten kruisje. De grafzerk door Karel Lateur gebeeldhouwd, staat nu in de Crypte bij de Paxpoort bij zijn definitieve rustplaats.

St Michiels 9 October 1924
Aan het Bestuur der Krijgsbegravenis-
dienst.
Heeren,
Er staat op het graf van mijn echtgenoot sinds het jaar 1920 een kunstmonument, geschonken door al zijne trouwe vereerders van gansch Vlaanderen. Ik weiger beslist alle afbeeldingen zijner eeretekens op het monument te brengen, noch eenige verandering aan te doen, het is en blijft mijn eigendom.
Ik hoop dat Ge mijn wil zult eerbiedigen, groet beleefd
Mw. We. Joe English.

Op 9 oktober 1924 schreef Elisa Goedemé, weduwe van Joe , in een antwoord “aan het bestuur der Krijgsbegravingsdienst” van het Belgisch leger in Brugge, het volgende:
“Er staat op het graf van mijn echtgenoot sinds het jaar 1920 een kunstmonument geschonken door al zijn trouwe vereerders van gans Vlaanderen. Ik weiger beslist alle afbeeldingen zijner eretekens op het monument te brengen noch enige verandering aan te doen. Het is en blijft mijn eigendom.
In de hoop dat ge mijn wil zult eerbiedigen,
groet ik u beleefd, Mw. We. Joe English.”

Het grafmonument, beschermd erfgoed ondertussen, moest niet met Belgische eretekens versierd worden. Elisa vond dat de erkenning door zijn Vlaamse vrienden ruim voldoende was… We zullen haar wens blijven eerbiedigen.

Sam Vanoverschelde en Piet De Baere

In Memoriam familie English

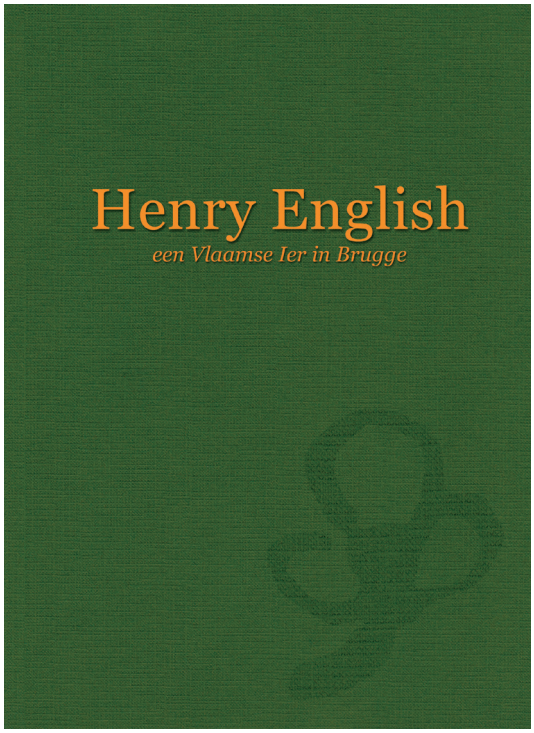
2de lustrum Vrienden van de vzw Joe English, kunstschilder.

De samenkomst in Brugge met familie en vrienden op **17 maart 2018 'Saint-Patricksday'** was een succes. Tijdens de **viering in de Sint-Salvatorskathedraal** herdachten wij de overledenen van de familie met speciaal aandacht voor Vader Henry en zoon Joe English. Beiden stierven 100 jaar geleden tijdens WO I. Het was een tragisch gebeuren voor de familie. Met deken Jan Tilleman, diaken Luc Neels, het Sint-Donaaskoor onder leiding van Paul C. De Baere en organist Ignace Michiels werd het een serene dienst. De mooie gezangen kregen veel lof van de aanwezigen, Hélène Wauman en Inez Vanoverschelde (achter-) achterkleindochter brachten de voorbeden en het gedicht "Broeder" van Mikhail Nuaymah.

Broeder, als na de strijd de westerse soldaat luid triomfeert
gevallen makkers en hun heldendaden eert,
bejubel winnaars niet en spot niet met verliezers
maar kniel met mij met bloedend hart en huil om onze doden

Broeder, als een soldaat naar huis terugkeert na de strijd,
het moede lijf in armen werpt van wie hem dierbaar zijn,
vraag in jouw streek niet naar beminden
de honger liet ons niets voor een vertrouwd gesprek,
dan dode schimmen

Daarop volgde in het **Meersenhuis** de receptie naar aanleiding van het **10-jarig bestaan van onze familie-vzw Joe English, kunstschilder**. Bij de meer dan honderd genodigden waren ook de leden van VOS-regio Brugge aanwezig en andere verenigingen. Speciaal voor deze gelegenheid publiceerden wij in eigen beheer het '***Levensverhaal van Henry English'*** * onze stamvader van Ierse afkomst, geboren op 17 maart 1953 in Waterford. Op de leeftijd van 10 jaar emigreerde hij naar Brugge, huwde er met Marie Dinnewet en samen kregen zij 13 kinderen. Het rijk geïllustreerde boekje werd overhandigd aan onze oudste familieleden Molly en Thérèse English, 89 jaar, en dochters van Patrick, de jongste broer van Joe.

* Piet De Baere en Co English, **Henry English, een Vlaamse Ier in Brugge, (1853-1918)**, in eigen beheer, 78blz. rijk geïllustreerd, 15 € (+ 3€ portkosten). Van het bibliofiele exemplaar zijn er nog slechts enkele te verkrijgen aan 50€ (gesigneerd, genummerd, ingebonden met harde kaft en goudopdruk)

Te bestellen via co.english2@gmail.com en door storting op rek. BE03-1210 4055 6384 van vzw. Joe English, kunstschilder.

Betreft: regelgeving op de privacy!

Wij vinden het fijn dat u ons volgt via onze online nieuwsbrief en website. Dank u wel. Zonder uw toestemming moeten wij uw adresgegevens verwijderen en kunnen u dan niet langer informeren. Dat zouden wij jammer vinden. Als u onze nieuwsbrief verder wenst te ontvangen moet u niets doen. Laat ons weten als u zich wilt uitschrijven aub. Wij doen het nodige. Veel leesplezier.